

Nejvyšší soud uznal jako soud zrušovací po ústním líčení o zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona takto právem: Rozsudkem okresního soudu v Chebu ze dne 26. dubna 1935, č. j. T 1430/34-12, ve výroku, jímž pro případ nedobytnosti peněžitých trestů uložených odsouzeným za přestupek podle § 522 tr. z. byl ustanoven náhradní trest vězení u každého v trvání jednoho měsíce, a potvrzujícím jej rozsudkem krajského jako odvolacího soudu v Chebu ze dne 15. ledna 1936, č. j. To 560/35-7, byl porušen zákon v ustanovení § 8, odst. 3 zákona z 21. března 1929, č. 31 Sb. z. a n.; oba rozsudky se v tomto výroku zrušují a náhradní trest se vyměřuje oběma odsouzeným znovu, a to vězením u každého v trvání čtrnácti dnů.

D ů v o d y:

Rozsudkem okresního soudu v Chebu ze dne 26. dubna 1935 byli obžalovaní E. L., K. H. a R. K. uznáni vinnými přestupkem podle § 522 tr. z., jehož se dopustili tím, že dne 8. května 1934 ve vlaku na trati mezi Karlovými Vary a Chebem hráli hazardní hru, a byli za to odsouzeni podle § 522 tr. z. každý k pokutě 1.000 Kč, v případě nedobytnosti do vězení v trvání jednoho měsíce a podle § 389 tr. ř. k náhradě nákladů řízení trestního. Odsouzení u všech z obžalovaných je n e p o d m í n ě n ě.

Proti rozsudku podali obžalovaní odvolání.

Rozsudkem krajského jako odvolacího soudu v Chebu ze dne 15. ledna 1936 bylo odvolání obžalovaného K. H. vyhověno a napadený rozsudek změněn v ten smysl, že se K. H. podle § 259, odst. 2 tr. ř. zprošťuje obžaloby pro přestupek § 522 tr. z. Odvolání obžalovaných E. L. a R. K. bylo zamítnuto jako bezdůvodné, takže odsuzující rozsudek ohledně těchto dvou obžalovaných je p r a v o p l a t n ý.

Oba rozsudky porušují zákon v ustanovení § 8, odst. 3 zák. z 21. března 1929, č. 31 Sb. z. a n., pokud ukládají obžalovaným E. L. a R. K. náhradní trest vězení v trvání 1 měsíce, přes to, že podle cit. zák. ustanovení doba náhradního trestu při odsouzení za přestupek nesmí činit více než čtrnáct dnů.

Bylo proto zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona vyhověti, uvedené rozsudky v napadeném výroku zrušiti a náhradní trest oběma odsouzeným v mezích cit. zákonného ustanovení znovu vyměřiti.

Čís. 5699.

Násilného vpádu je potřebí jen ke skutkové podstatě podle první věty § 83 tr. zák. (rušení míru pozemního), nikoli však podle druhé věty tohoto paragrafu (rušení míru domovního).

Jednočinný souběh obou těchto skutkových podstat není vyloučen.

»Násilím« podle druhé věty § 83 tr. zák. nejsou pouhé nadávky, které sice porušují čest, avšak neomezují volnost vůle napadené osoby.

O »více lidí sebraných« jde tenkrát, jednají-li aspoň tři pachatelé ve stejném úmyslu, byť i bez předchozí dohody.

K pojmu »pokojné držby« pozemku; nerozhoduje, že byl byt dán výprosou.

Obžalovaný není zkrácen ve svých právech, byl-li vedle rušení míru pozemního neprávem uznán vinným také rušením míru domovního, když nalézací soud nevzal za přítěžující okolnost, že se obžalovaný dopustil zločinu podle § 83 tr. zák. v obou směrech.

(Rozh. ze dne 2. října 1936, Zm II 379/36.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmatečnou stížnost obžalovaných do rozsudku krajského soudu trestního v Brně ze dne 9. dubna 1936, jímž byli stěžovatelé uznáni vinnými zločinem veřejného násilí podle § 83 tr. zák.

Z d ů v o d ů:

Zmatečnou stížností, dovolávající se číselně důvodů zmatečnosti podle § 281, čís. 5 a 9a) tr. ř., nelze přiznati úspěch.

Napadený rozsudek shledává všechny tři obžalované vinnými zločinem veřejného násilí podle § 83 tr. z. v tom smyslu, že opominuvše vrchnost jako více lidí sebraných násilím vnikli do příbytku A. N. a tam na její osobě vykonali násilí.

Hledíc k tomu, že rozsudek již v enunciatu a stejně v rozhodovacích důvodech zdůrazňuje jak násilnost vpádu obžalovaných, již je zapotřebí jen podle první a nikoli podle druhé věty § 83 tr. z. (rozh. č. 392, 729, 2634, 2776, 2823 Sb. n. s. a j.), tak i skutečnost, že bylo pak v příbytku A. N-ové na její osobě vykonáno násilí, čehož se zase nevyžaduje ke skutkové podstatě deliktu podle věty první, nýbrž jen k dokonanému deliktu podle věty druhé, sluší předpokládati, že rozsudek má na mysli jak rušení míru pozemního, tak rušení míru domovního.

Sám o sobě by takový jednočinný souběh nebyl vyloučen, uváží-li se, že i budova na pozemku stojící je vhodným předmětem deliktu podle první věty § 83 tr. z.; vždyť pojmy »pozemek« a »dům nebo příbytek« se navzájem nevylučují. První z těchto pojmů jako všeobecnější naopak zahrnuje v sobě i druhé pojmy jako species (viz rozh. č. 2127 víd. sb., Miřička, Trestní právo hmotné, str. 247, Altmann I., str. 249).

Jinak by takový souběh samozřejmě vyžadoval, aby tu byly ohledně téhož činu na témže předmětu opodstatněny zvláštní právní předpoklady jak podle první věty § 83 tr. z. (tudíž rušení pokojného držení pozemku násilným vpádem více lidí sebraných), tak podle druhé věty (vniknutí více lidí sebraných nebo jednotlivce se zbraní do něčího domu nebo příbytku k vykonání tam násilí na právních statcích v zákoně vypočtených).

V souzeném případě jest ovšem rozsudek na omylu, pokud se domnívá, že jsou tu veškeré zákonné náležitosti, jakých vyžaduje pojem rušení míru domovního podle 2. věty § 83 tr. z.

Podle rozsudkových zjištění spáchal sice obžalovaný B. Š. po vtrhnutí do příbytku A. N-ové na její osobě fyzické násilí tím, že třikrát pěstí

do ní vrazil, chytil ji pak ještě za krk a stiskl jí jej dokonce tak silně, že jí opuchl. Leč rozsudek též zjišťuje, že spoluobžalované K-ová a S-ová odešly, jakmile Š. začal s násilnostmi, a rozsudek nevylučuje možnost, že spoluobžalované projevíly tímto způsobem svůj nesouhlas s vykonáním fyzického násilí na A. N-ové. Rozsudek proto ani neopírá svůj úsudek o spolupachatelství obžalovaných s hlediska zločinu rušení domovního míru o to, že obžalovaný Š. — aspoň s počátku za přítomnosti spoluobžalovaných — vykonal na N-ové násilí fyzické, nýbrž o další zjištění a závěry, že obžalovaný Š. a K-ová N-ové též nadávali, a to obžalovaný Š. slovy: »Ty Tonko černá, ty svině« a obžalovaná K-ová slovy: »Ty sviño, ty jsi horší sviňa, než já«, že tyto urážlivé výroky prý vyčerpávají pojem násilí a že za toto násilí odpovídá též S-ová, třeba se ho činně nezúčastnila, jelikož je prý podle zjištěných okolností (způsobu vpádu, předchozí dohody a celkového počínání obžalovaných v domku) nepochybné, že i tato obžalovaná zahrnula ve svůj úmysl a ve svou vůli případ, že v domku bude na N-ové spácháno násilí (roz. ovšem podle toho, co předesláno, násilí jiné, než fyzické).

Právem vytýká stížnost, že zmíněné výroky nenaplňují pojem násilí. Je sice správné, že násilím ve smyslu § 83 tr. z. není jen násilí fyzické, nýbrž jest jím i násilí psychické, totiž nátlak na vůli osoby přepadené, omezení volnosti její vůle, svobodně se rozhodovati a jednati, zejména nebezpečná vyhrůžka, již zákon nejen v §§ 81, 98, 125, 174 I b) tr. z. staví na roveň násilnému vztažení ruky, nýbrž v § 190 tr. z. uvádí přímo jako druh násilí. Je tudíž zjevné, že násilí podle § 83 tr. z. může býti spácháno i pouhými slovy, pokud se nesou k omezení volnosti vůle napadené osoby (srov. rozh. č. 579, 2265, 4017 a j. Sb. n. s.). Leč tomu tak není, jde-li, jako v souzeném případě, o pouhé nadávky, které porušují sice čest, avšak nesměřují k omezení volnosti vůle a k nátlaku na cizí vůli, aby se brala směrem, jímž by se bez nátlaku nebrala.

Nejde-li v tomto směru o psychické násilí a nebylo-li tu podle toho, co nahoře uvedeno, pokud jde o násilí fyzické, onoho společného zlého úmyslu všech vetřelců, třebaš teprve v příbytku pojatého a směřujícího k vykonání takového (fyzického) násilí, nelze v příčině rušení míru domovního vůbec mluvit o více lidech sebraných; vždyť tento pojem předpokládá, že aspoň tři pachatelé jednají byť i bez předchozí dohody, přece ve stejném bezprávném úmyslu (rozh. č. 1529, 4017 Sb. n. s. a č. 3420 víd. sb.). Není tudíž u žádného z obžalovaných naplněna podstata deliktu rušení míru domovního podle 2. věty § 83 tr. z.

Přes to nejsou stěžovatelé ve svých právech zkráceni; neboť rozsudek není pochybený, pokud předpokládá trestnost obžalovaných podle první věty cit. §, zvláště když nalézací soud nevzal za přitěžující okolnost, že se obžalování zločinu podle § 83 tr. z. dopustili v obou směrech.

Zmateční stížnost činí sice námitky i ve směru zločinu rušení míru pozemního, leč neprávem.

Uvedená skutková podstata předpokládá, že více lidí sebraných, totiž nejméně tři osoby jako pachatelé činné a ve stejném úmyslu a za jednotným cílem spolupůsobící ruší, opominuvše vrchnost, násilným

vpádem pokojné držení pozemku nebo práv něčích, na něj se vztahujících.

K úsudku o násilném vpádu ve smyslu právě uvedeném dospěl nalézací soud na základě zjištění a závěrů, že všichni obžalovaní odhodlali se, když našli dveře domku uzavřeny, překážku tu násilím odstraniti a že pak, jak obžalovaní souhlasně doznávají, obžalovaný Š., opřev se o dveře, závoru přelomil, načež všichni do domu vnikli a že si byli při tom protiprávnosti svého jednání vědomi. — — —

Pokud stížnost dále dovozuje, že A. N-ová a její druh V. G. ani nebyli v pokojném držení příbytku, pokud se týče pozemku po rozumu § 83 tr. z., je na scestí.

Stížnost opírá svůj názor o úvahu, že se G. a N-ová (zřejmě za souhlasu majitele, totiž obžalovaného Š.) do pazderny nastěhovali, že napřed u Š. pracovali, že pak práci přerušili a nevystěhovali se, ač Š. je o to žádal, a že prý od té doby tam bydleli bez právního důvodu.

Leč okolnosti ty jsou pro otázku, zda G. a N-ová byli v pokojném držení bytu — a více se tu nežádá — bez jakéhokoli významu. Podle § 339 obč. zák. není nikomu dovoleno, aby svémocně rušil držbu, nechť je jakékoliv povahy. Nezahnal-li postižený osobu, která se bezprávně a svémocně do držby vetřela, přiměřeným násilím ihned, než se držby uchopila (§ 344 obč. zák.), smí se vrácení věcí domáhati jen žalobou u příslušného soudu (§ 346 obč. zák.). V souhlasu s těmito předpisy občanského práva nerozeznává ani ustanovení § 83 tr. z., zda držba je řádná či nepořádná, bezelstná či obmyslná, pravá či nepravá, nýbrž vyhledává pouze, aby tu byla držba osoby od pachatele různé a aby tato držba byla klidná, t. j. aby jiná osoba, než pachatel vykonávala bezprostředně před vpádem bez rušení faktickou moc nad místností, o níž jde, pokud se týče v této moci se udržovala, odmítajíc zásah jiných osob do tohoto okruhu své moci. Poukazují-li vývody stížnosti k tomu, že tu šlo o výprosu bytu podle § 974 obč. zák. a že bydlení v pazderně bylo G-ovi a N-ové povoleno jen z ochoty bez podrobení se stálé povinnosti ve smyslu § 345 obč. zák., může to míti význam pro posouzení otázky civilněprávní, byla-li držba nepořádná a nepoctivá (§ 345 obč. zák.), leč podle toho, co předesláno, nikterak pro otázku trestněprávně jediné relevantní, byla-li držba klidná, pokojná ve smyslu § 83 tr. z. (srov. rozh. č. 713, 1318, 2079, 2413, 2530, 2616 Sb. n. s.). Podle toho, co dovozeno, jest i bez významu, zda tu byla nájemní smlouva čili nic.

Čís. 5700.

Ztrátu práva volebního nelze vysloviti při odsouzení pro přestupek podle § 516 tr. zák.

(Rozh. ze dne 2. října 1936, Zm II 448/36.)

Nejvyšší soud uznal jako soud zrušovací po ústním líčení o zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona takto právem: Rozsudkem okresního soudu v Rožnově pod Radhoštěm ze dne